

Memo

Kenmerk	: 3440964
Aan	: de leden van de gemeenteraad
Van	: college van burgemeester en wethouders
Datum	: 20 mei 2025
Onderwerp	: Ontheemden en vluchtelingen opvang in Meppel
Afschriften voor	:

Inleiding

Deze memo is bedoeld als basis voor een opiniërende bespreking in de gemeenteraad over de opvang van ontheemden/vluchtelingen in Meppel.

De “Drentse Puzzel”

In het kader van de spreidingswet hebben de Drentse gemeenten samen met de provincie aan het Rijk een opgave gedaan voor het aantal ontheemden en vluchtelingen welke zij in 2025 kunnen gaan opvangen. Dit wordt de “Drentse Puzzel” genoemd. In overleg tussen de 12 gemeente en de provincie is deze tot stand gekomen. We zijn als college tevreden met de inbreng die Meppel levert aan deze “Puzzel”. De provincie Drenthe voldoet met deze opgave aan de landelijk gestelde normen.

Stand van zaken puzzel 2025

De diverse opgaves per gemeente zijn als volgt verdeeld (stand per 1 mei 2025):

de Drentse puzzel voor Nieuwkomers				
Stand van zaken per 1 mei 2025				
Oekraïne opgave				
	Inwoners	Opgave 2025	Realisatie per 1 mei	Verschil
Totaal Drenthe	502.051	5.648	4.667	981
11 gemeenten	466.587	5.193	4.122	1.071
Meppel	35.464	455	545 *	-90
* incl. 70 extra plaatsen medio mei				
opgave Spreidingswet				
	Asiel		AMV	
	opgave	realisatie	opgave	realisatie
Totaal Drenthe	3.814	4.044	341	165 *
11 gemeenten	3.622	3.851	341	165
Meppel	192	193 **	0	0
* Momenteel lopen er bij 3 gemeenten trajecten voor de opvang van 50 AMV-ers elk.				
** Er is 1 persoon meer geplaatst op de boot (opdracht Ministerie)				

Meppel heeft voor 2025 als bijdrage aan de "puzzel" ingezet op de opvang van Oekraïners (455) en noodopvang vluchtelingen (193). Daarnaast verwachten we net als in vorige jaren te kunnen voldoen aan de opgave voor huisvesting van statushouders. Die gegevens zijn niet in de tabel hierboven opgenomen, het onderwerp komt hierna in deze memo terug. Aangezien er provinciaal nog niet voldoende bedden voor Oekraïners beschikbaar zijn, hebben we het aantal bedden per februari kunnen uitbreiden met 20. Per juni 2025 komen er

nog 70 bedden beschikbaar. In totaal zijn er dan 545 bedden beschikbaar (90 meer dan gevraagd).

Situatie in Meppel

De situatie in Meppel per mei 2025 als volgt:

A. Huisvesting statushouders

Meppel heeft al enkele jaren meer statushouders gehuisvest dan de taakstelling vraagt. Na het eerste halfjaar 2024 lagen we 13 plaatsen voor op de taakstelling (40). De taakstelling voor het tweede halfjaar van 2024 is 34 plaatsingen. Ultimo december 2024 hadden we 4 personen te weinig geplaatst.

In de eerste helft van 2025 moeten we 30 (plus 4 voorgaande periode) personen plaatsen. Per 1 mei waren er 8 personen geplaatst. Via het COA zijn er veel alleenstaanden aan onze gemeente gekoppeld. Woningen voor 1 en 2 persoonshuishoudens zijn schaars zodat plaatsing niet altijd vlot lukt. De woningcorporaties hebben ook opdracht om deze woningen met voorrang aan kwetsbare jongeren aan te bieden. Vandaar dat we momenteel iets achterlopen op de planning.

De verwachting is dat de opgave voor het 2^e halfjaar lager zal worden. We verwachten wel dat we aan het eind van 2025 aan onze verplichting met betrekking tot de huisvesting statushouders hebben voldaan.

Momenteel is er is een tweetal ontwikkelingen gaande die invloed kunnen hebben op het huisvesten van statushouders.

- Er ligt een voorstel van het Ministerie van Volkshuisvesting om **afspraken met woningcorporaties** m.b.t. het verlenen van voorrang voor statushouders niet meer toe te staan. Gemeenten, provincies en de VNG hebben hiertegen massaal geprotesteerd. Zonder deze afspraken wordt het erg moeilijk om aan onze taakstelling te voldoen.
- Over de tussenoplossing om statushouders in **sobere doorstroomlocaties** onder te brengen is nog veel onduidelijk. Er worden nogal wat eisen aan een doorstroomlocatie gesteld en de financiering hiervan door het Rijk kan voor gemeenten ongunstig uitpakken. Uit een eerste globale inventarisatie blijkt dat er in Meppel momenteel geen locatie beschikbaar is die aan de eisen voldoet.

B. Noodopvang asielzoekers

Dit betreft de noodopvang van asielzoekers die of nog geen asiel gekregen hebben of wachten op definitieve huisvesting. Aan de Zomerdijk worden sinds november 2022 125 asielzoekers opgevangen op een riviercruiseboot. Het college heeft op 13 februari 2024 besloten de overeenkomst met het COA voor de opvang met 2 jaar te verlengen tot **15 februari 2026**. De boot is in april 2024 vervangen door een boot met een capaciteit van 193 plaatsen.

Het COA is voornemens de gemeente te verzoeken de bestuursovereenkomst met 2 jaar te verlengen tot 15 februari 2028.

C. Opvang ontheemde Oekraïners

Vluchtelingen uit Oekraïne worden vanaf 4 april 2022 opgevangen in het vm Isala ziekenhuis gebouw B en in vm verpleeghuis Reggersoord. Per 7 mei verblijven er 475 Oekraïners op deze locatie, waarmee alle bedden bezet zijn.

Na de afgelopen periode diverse verzoeken van het Ministerie te hebben ontvangen om meer Oekraïners op te vangen, hebben we een aantal malen de nog niet benutte ruimtes toegevoegd aan de opvangcapaciteit. Begin april 2025 is het bezettingspercentage in het land voor de Oekraïne opvang gestegen naar boven de 99,5%. In de praktijk betekent dit dat er geen plaatsen meer beschikbaar zijn en dat gemeenten ontheemden weigeren een plaats te bieden aangezien ze die niet meer hebben.

Het verloop van het aantal bedden is als volgt:

	Beschikbare bedden	Totaal aantal bedden
Stand van zaken per mei 2025		
per 4 april 2022	130	130
per 23 mei	66	196
per 1 juni	66	262
per 7 juli	33	295
per 15 juli ivm herschikking vm ziekenhuis	10	305
per 15 juli bijplaatsing Reggersoord	8	313
per 10 november bijgeplaatst	11	324
per 7 september 2023	24	348
per 18 september 2023	10	358
per 28 februari 2024	20	378
per 11 maart 2024	20	398
per 30 juli 2024	32	430
per 1 jan 2025	25	455
per 4 feb 2025	20	475
per juni 2025 verwacht	70	545
	Gebouw B en K Isala	
	Reggersoord	

De locatie Hoogeveenseweg 38, voormalig ziekenhuis, is per begin december 2024 verkocht aan de Lenferink groep. Met de nieuwe eigenaar is afgesproken dat de gemeente de huidige in gebruik zijnde gebouwen voor minimaal 3 jaar blijft huren tot december 2027 (met nog een optie voor 2 jaar extra). Het ministerie van JenV geeft in haar brief van 21 augustus 2024 aan dat zij, gezien het tekort aan opvangplaatsen, een meer langdurige opvang van harte ondersteunen. Hierbij wordt een termijn van 3 jaar genoemd.

De opvang van Oekraïense ontheemden duurt langer dan in eerste instantie verwacht. Dit vraagt om een andere aanpak in het kader van begeleiding en accommodatie. Begin mei is er een extra gebouw toegevoegd aan de opvang. Dit gebouw is ingericht als een ontmoetingsplaats voor met name jongere ontheemden. We merken dat er behoefte is aan een plek waar men elkaar kan ontmoeten en activiteiten kunnen worden georganiseerd. Daarnaast is er ruimte om (digitaal) te werken.

Nadat begin 2025 bleek dat we als Drenthe nog niet voldoende opvangplaatsen voor Oekraïners gecreëerd hebben, zijn er meer bedden gezocht. Deze zijn gevonden en er is besloten 70 plaatsen extra te creëren in gebouw K (v.m. Isala). Voor de verbouw en aanpassing van het gebouw is per 26 maart 2025 opdracht verleend. De kosten voor de verbouw en aanpassing van dit kantoorgebouw tot wooneenheden worden vergoed door het Rijk.

Sinds 1 augustus 2024 betalen de bewoners als zij werken een eigen bijdrage. De implementatie hiervan is in september 2024 succesvol afgerond. Een werkende alleenstaande betaald € 105 per maand en een gezin maximaal € 210. Per mei 2025 zijn er geen werkende bewoners die geen eigen bijdrage betalen.

In 2022 ontving de gemeente per gerealiseerde opvangplaats € 100 per persoon per nacht. In 2023 is dit teruggebracht naar € 83, in 2024 naar € 61 en per januari 2025 zal dit € 44 worden. Door strakke sturing op de kosten en het grotere aantal bedden verwachten we voor 2025 ook met de lagere vergoeding een overschot op de exploitatie te kunnen realiseren.

D. Asielzoekerscentrum

Meppel kent geen asielzoekerscentrum en het eventueel openen daarvan is de afgelopen jaren niet aan de orde geweest.

E. Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV-ers)

Meppel vangt momenteel een zeer beperkt aantal AMV-ers op. Met de huisvesting van statushouders, de noodopvang aan de Zomerdijk en de opvang van Oekraïense ontheemden draagt Meppel ruim bij aan de "Drentse Puzzel".

In Drenthe lopen er bij 3 gemeenten trajecten voor de opvang van 50 AMV-ers elk. Hiermee voldoet Drenthe aan de opgave uit de "puzzel".

F. Crisis-Crisisnoodopvang overloop Ter Apel

Op het verzoek van de CdK om als het nodig is een sporthal ter beschikking te stellen als er in Ter Apel weer mensen dreigen buiten te moeten slapen heeft Meppel positief gereageerd. Het gaat hierbij om voor 1 á 2 nachten onderdak te bieden aan 50-100 personen. Inmiddels hebben we in de nacht van 8 op 9 oktober 2024 50 vluchtelingen die geen slaapplek hadden in Ter Apel opgevangen. Het is onzeker of deze opvang in de toekomst nog weer nodig is.

Toekomstperspectief

Het is op dit moment bijzonder lastig om een landelijk toekomstperspectief te schetsen voor de opvang van ontheemden/vreemdelingen en wat dat dan voor onze gemeente betekent. Daarvoor zijn er te veel onzekerheden. We noemen de volgende.

- Het ministerie geeft op diverse terreinen nog geen concrete beleidsregels voor hoe we de komende jaren omgaan met ontheemden/vluchtelingen.
- Wordt de spreidingswet ingetrokken, wat komt daarvoor terug en wat betekent dat voor gemeenten?
- Wanneer eindigt de oorlog in Oekraïne en gaan de ontheemde Oekraïners massaal terug naar een land wat deels verwoest is? Veel van onze bewoners geven aan in Nederland te willen blijven en hier een bestaan te willen opbouwen. De vraag hierbij is wat de verblijfsstatus van de Oekraïners zal zijn na het beëindigen van de oorlog. Hierover zal in Europees verband een besluit worden genomen.
- Vervalt de taakstelling huisvesting statushouders en wat betekent dat voor ons?
- Wat is het alternatief voor de spreidingswet bedoelt als in “sobere opvang voor vluchtelingen in doorstroomlocaties” en wat heeft dat voor consequenties?

Vragen aan de Raad

Voor een opiniërend gesprek in uw raad, kunnen de volgende vragen dienen.

1. Wat vindt u als Raad van de bijdrage van Meppel aan de provinciale opgave met betrekking tot de opvang van ontheemden en asielzoekers?
2. Wat vindt u als Raad van het verzoek van het COA om de bestuursovereenkomst met betrekking tot de opvang van asielzoekers op de boot aan de Zomerdijk te verlengen tot februari 2028?
3. Hoe kijkt de Raad aan tegen de toekomstbestendigheid van de Oekraïne-opvang?